Govor predsednice Republike Slovenije Nataše Pirc Musar
na slovesnosti ob 35. obletnici uvedbe tolarja in 20. obletnici prevzema evra v Sloveniji

Ljubljana, 5. november 2026

Velja govorjena beseda.

Spoštovani guverner Banke Slovenije dr. Primož Dolenc,
spoštovani minister za finance mag. Andrej Šircelj,
spoštovani visoki gostje.

Danes smo se zbrali ob obletnici, ki je za našo državo še posebej pomembna. Naslov nocojšnje slovesnosti je »Od vrednosti do vrednote« in težko bi našli boljšega.

Tolar, prvi denar naše države, je bil vrednost, ki je postala vrednota. Bil je znak, da smo Slovenci prvič sami odgovorni za svoj denar. Nato smo prevzeli evro in tudi evro je vrednost, ki je postala vrednota, ter znak, da smo del večje skupnosti in da ji zaupamo. O obeh ste danes že imeli priložnost slišati, saj imata za našo državo zgodovinski pomen.

Sama pa bom govorila o prihodnosti in tem, kakšna vrednost in vrednota bo denar, ki ga danes še nimamo.

Draga Lucija in dragi Valerij, naj začnem tam, kjer sta končala vidva. Če me vprašata, kdo je zmagal, vama bom odgovorila kot pravnica: oba imata prav in prav v tem je bistvo prihodnosti denarja.

Denar se spreminja od nekdaj. Ljudje so najprej menjavali blago za blago, nato so vrednost merili v školjkah, soli in živini. Nato so bili in so še kovanci, bankovci, pa čeki in plačilne kartice. Čeprav se denar spreminja od nekdaj, se danes spreminja hitreje kot kadar koli prej. Prepričana sem, da ne le mladi, temveč tudi marsikdo v tej dvorani večino plačil že opravi s telefonom. A ko plačamo z aplikacijo ali kartico, pogostno niti ne pomislimo, kdo je za tem plačilom.

Velik del evropskega digitalnega plačevanja namreč poteka po infrastrukturi, ki ni naša, evropska. Pravil zanjo ne pišejo v Bruslju in ne v Ljubljani, zato gre pri tem tudi za vprašanje suverenosti. Leta 1991 smo vedeli, da država brez lastnega denarja ni zares samostojna. Danes podobno velja za Evropo, saj unija držav, ki nima lastne digitalne plačilne poti, ni v celoti gospodarica svoje usode.

Zato Evropska centralna banka pripravlja digitalni evro. Evropski parlament je potrdil predlog uredbe, pogajanja z državami članicami potekajo, preizkusno obdobje je načrtovano za drugo polovico prihodnjega leta. Digitalni evro ni nadomestilo za gotovino. Bankovci in kovanci ostajajo. Digitalni evro naj bi bil njihov digitalni sorodnik: javni denar centralne banke, ki ga lahko uporabimo tudi na spletu, v trgovini ali med prijatelji. To bo denar, ki ga izdaja ustanova, zavezana javnemu interesu, ne dobičku.

01 478 12 09, gp.uprs@up-rs.si, Erjavčeva 17, SI-1000, Ljubljana

A dovolite, da vprašanje suverenosti razširim še dlje, to je do vsakega izmed nas. Kaj nam namreč pomeni evropska suverenost, če posameznik ni suveren glede svojega denarja? Če ne razume obresti na posojilo, za katero zaproša? Če ne prepozna spletnih prevar? Če v resnici ne ve, koliko ga stane nakup na obroke, ki se zdi tako ugoden in preprost?

Finančna suverenost se ne začne v centralni banki. Začne se pri prvi žepnini, prvi plači, družinskem proračunu. Suverenost se začne z znanjem. Zato finančna pismenost ni stranska tema in ni samo stvar strokovnjakov. Je del državljanske zrelosti, enako kot znanje o demokraciji ali človekovih pravicah.

Ponosna sem, da sem pokroviteljica projekta Mojstri digitalne prihodnosti, ki ga izvaja Banka Slovenije. Lucija in Valerij sta nam pravkar pokazala, kaj se zgodi, ko mladi o denarju ne le poslušajo, temveč razmišljajo, se sprašujejo in argumentirajo. Prav to potrebujemo: ne ljudi, ki bodo nove plačilne načine samo uporabljali, temveč ljudi, ki jih bodo razumeli in sooblikovali.

Spoštovani gostje današnjega večera.

Tehnologija bo odločila, kako bomo lahko plačevali, ne bo pa določila, za kaj oziroma kako pametno. To bo ostalo na nas. Vrednost denarja bodo še naprej varovale centralne banke. Vrednoto – odgovorno ravnanje z njim pa moramo zgraditi vsi skupaj: družine, šole, institucije in država.

Banki Slovenije ob 35-letnici odgovornega in predanega dela želim, da bi svoje poslanstvo v prihodnje razumela najmanj tako široko, kot ga razume danes. Ne le glede ohranjanja vrednosti denarja, temveč tudi glede krepitve vrednot, ki družbi omogočajo zaupanje, odgovornost in dolgoročno stabilnost. Kajti v času, ko se svet spreminja hitreje kot kadar koli prej in negotovost pogosto postaja nova stalnica, so prav te lastnosti ena najpomembnejših naložb v prihodnost.

Vsem nam želim, da bomo ob vseh prihodnjih obletnicah lahko rekli: Slovenci nismo le imeli svojega denarja, z njim smo znali tudi modro ravnati.

Hvala.

01 478 12 09, gp.uprs@up-rs.si, Erjavčeva 17, SI-1000, Ljubljana